

SLOVENEK

Velja po pošti: Za celo leto naprej . . . K 28.— za en mesec . . . " 2-20 za Nemčijo celoletno . . . " 29.— za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom: Za celo leto naprej . . . K 24.— za en mesec . . . " 2.— V upravi prejemano mesečno . . . 1-70

Šobotna izdaja: Za celo leto . . . " 7.— za en mesec . . . " 9.— za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati: Enostolpna pettirvsta (72 mm): za enkrat . . . po 18 v za dvakrat . . . " 15 " za trikrat . . . " 13 " za večkrat primeren popust.

Poročna oznaniila, zahvale, osmrtnice itd.: enostolpna pettirvsta po 2 v vin.

Poslano: enostolpna pettirvsta po 40 vin. Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop. Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Mi in spor v Nemčiji.

Spor med nemškimi katoličani smo v našem listu pred časom že omenili. De čisto kratko povzamemo: Centrum je kakor on sam tolmači, politična stranka, ki stoji na temelju paritetične sive nemškega cesarstva in si je s tega stališča postavil za nalogo braniti svobodo katoliške veroizpovedi, ne da bi bil izrečno konfesionalna stranka. Ostaja pa struja, ki zahteva, da bi se centrum določno označil kot katoliška stranka. Centrum je to zadnjič formalno odklonil, navajajoč kot glavni razlog to, da bi katoličani v tem slučaju v Nemčiji baje prišli ob politično veljavo, kar bi protestanti z njim ne hoteli več sovelovati, kjer je to potrebno. Razume se pa vedno — tako izjavlja — da centrum dela v duhu in pravcu katoliške svetovnega naziranja. Sveta stolica glede tega slejkoprej zavzela nobenega stališča. Veliki interesi zahtevajo od katoličanov v Nemčiji, da so edini, kar najvišja cerkvena oblast molči, kaj se pa tudi niso glede tega avtoritativno izrekli, so pa centru dejansko priznani, je vsak nemški katoličan ne samo lahke vesti pristaš centra, ampak bi morali razlogi za praktični boj proti centru biti jako tehtni, da ga opravičijo. Če pa so razlogi tehtni, ne more s katoliškega stališča nihče prepovedati nobene opozicije.

Glede krščanskih strokovnih društev pa je Sveta Stolica jasno in določno izrekla avtoritativno besedo, ki jo je treba poslušati. Na tem ne more nobena osebna sprememba v nemškem episkopatu ničesar predgugati. Krščanska strokovna društva so v Nemčiji edino vsled tem obstojajočih razmer tolerirana. Sveti Oče pa je v pismu na dunajskega nadškofa Piffila tudi izrekel, da interkonfesionalni sistem drugod ni dovoljen. Načeloma je stvar zdej tak določena, da imajo prav tisti, ki zahtevajo konfesionalno organizacijo strokovnih društev, praktično pa velja za Nemčijo izjema, pa le za Nemčijo.

Kar se nas tiče, stojimo mi slejkoprej v vsakem oziru brez najmanjše rezerve na stališču, ki je izrekla Sveta Stolica. Interkonfesionalizma ne branimo sploh na nobenem polju združevanja. Tudi v politiki zahtevamo, da ji katoliško svetovno naziranje daje duha in pravec in odločilno besedo. Mi zahtevamo absolutno ločitev političnega področja od verskega. Avtoritete Cerkve ne smemo nikjer prikrajevati, kjer ji gre odločitev in kjer ona odločitev sebi prisvaja. Treba je le pregledati vse tozadevne sklepe naših katoliških shodov v tem vprašanju, pa smo takoj na jasnem. Stranka, ki v tem smislu dela, bo s tega stališča vedno edina in močna in se ji ni bati nobenih razprtij. Glede gospodarskih, državnopravnih ali drugih vprašanj pa so v vseh strankah več ali manj kaka nesoglasja mogoča in se v tem oziru stvarna opozicija ne more zabraniti. V današnjih demokratičnih strankah je taka opozicija postala skoraj njihov integralni del. Spor glede vrhovnih načel z vsemi svojimi praktičnimi posledicami pa ni mogoče, da ostane katoliško mišljenje in delovanje temelj in smer strankinega dela. S tem je ta stvar za nas končana.

Agro-Mercurjeve manipulacije pred sodiščem.

(Izpred deželnega sodišča.)

Pri včerajšnji popoldanski razpravi je senat zavrnil predlog dr. Mandiča, ki ga je stavil koncem dopoldanske razprave.

Nato se je nadaljevalo zaslišanje priče Zupančič, ki izpove, da je v knjige samo tisto vpisal, kar mu je rekel Cohen.

Cohen pravi, da se dobro spominja, da zneska 570 K od Conciglie ni prejel.

Priča Zelenik potrdi, da je res zahteval od Zupančiča menico za 570 K, ker je znesek on kasiral. Zupančič je dal menico in rekel, da bo Cohena tožil. Glede tega, da je zmanjkalo ob konkurzu blaga za okoli 20.000 K, pravi, da mora biti vse razvidno iz knjig. Priča pravi, da drugega sploh ne ve, kot to, kar je razvidno iz knjig. Ključ od skladišč pa je imel neki star penzionist, ki je služil 40 let pri vojaki in je jako pošten mož.

Lenarčič pravi, da mu König nikdar ni govoril o tem, da je Cohen neka ko lahkkih trgovskih nazorov.

Dr. Zerjavu tudi ni nič znano o taki Königovi izjavi, sicer je pa sam vedno bil prepričan, da je Cohen priden in spreten, ampak paziti je treba nanj.

Zupančič pravi, da mu je neki Modic povedal, da ga je Cohen klical v svoje stanovanje in mu predlagal, da bi pričal pred sodnijo, da je on, Zupančič, na svojo pest delal z blagom.

Cohen izjavi, da se mu je Modic ponujal, da bo tako pričal.

Priči Conciglia in Šušteršič niste navzoči. — Dr. Mandič predlaga, naj se jih brzojavno pozove in zasliši.

Senat je dr. Mandičev predlog odklonil, ker se Šušteršiču povabilo ni moglo dostaviti, glede Conciglie pa ni dokazano, ali se mu je mogla dostaviti. Zato naj se prebereta samo njuni izpovedi iz predpreiskave.

Dr. Mandič si pridrži pravico ničnostne pritožbe.

Prebrala se je ovadba dr. Voduška proti Cohenu zaradi onemogočenja eksekucije, češ da je vse pekarije prodal z namenom spečati vse v denar in oditi iz Trsta, da bi Agro-Merkur ne mogel svojih tirjatev napraviti njeemu uveljaviti. — Agro-Merkur ima namram njemu že 3 sodbe, a denarja ni bilo mogoče dobiti nobenega od njega.

Priča dr. Vodušek izpove, da je od Cohena po prihodu iz preiskovalnega zapora zahteval manifestacijsko prisego, ki pa je bila popolnoma negativna.

Dr. Mandič: Gosp. doktor, v prediskavi ste rekli, da ima Zupančič temno preteklost. Kaj veste o tem?

Dr. Vodušek: Z Zupančičem sploh nisem hotel občeavati. Čul sem govoriti v Trstu, da je bil mož adjunkt j. žel. in da je bil obsojen zaradi poverbe.

Priča izraelit **Ermano Dano**, pek v Trstu, izpove, da je imel eno pekarijo z Cohenom kot kompanjon skupaj v najemu. Cohen je dobavljal moko. Bila sta skupaj 6—7 mesecev. Koliko je ostal na moki dolžan, se več ne spominja.

Priča Rudolf Sramek, ni navzoč in se prebere njegova izpoved v predpreiskavi. Priča je jemal moko od Cohena in ko je prišel konkurz Agro-Mercurja, se je branil plačati dolgov pri Agro-Mercurju, češ da ni nikdar imel ničesar opraviti z Agro-Mercurjem, ampak s Cohenom.

Priča **Rib. Maestro**, izraelit, senzal v Trstu, prisiže in izpove, da je delal kupčije s Cohenom. Leta 1909. je posredoval pri nekaterih prodajah moke, pri katerih je Cohen zaslužil gotovo 3000 K. Leta 1910. je bilo zelo neugodno za kupčije z moko in niso v vseh šestih letih, odkar je senzal, cene moki tako padle kot takrat.

Priča **Andrej Lušič**, pek v Trstu v ulici Acquedotto, prisiže in izpove, da Cohena pozna, ker je delal z njim kupčije. Nekoč mu je hotel Cohen prodati neko pekarijo, a se je priča umaknil od kupčije.

Priča **Anton Lampe**, senzal v Trstu, je tudi delal kupčije z moko. Nekdaj mu je prodal nekaj sto vreč moke. Leta 1910. je mnogo pekov v Trstu propadlo ter ne pomni tako slabega leta za kupčije z moko kot je bilo to.

Priča **Enrico Visintini**, skladiščnik v Trstu prisiže in izpove, da je imel kaki dve kupčiji za »Cooperativo« v Trstu z Agro-Mercurjem in je moko tudi prejel. Leta 1910. so bile res neugodne razmere.

Priča **dr. Jos. Sajovic**, odvetnik in upravitelj konkurzne mase Agro-Mercurja, prisiže in izpove: Knjige Agro-Mercurja so materijelno in formalno pomanjkljive. Trditi ne morem, da bi se kaka plačila ne vpisala, pač pa sem našel, da se kake postavke niso prenesle iz ene knjige v drugo. Mnogokrat se ni bilježilo, če se je kako blago storniralo, mnogi protiračuni niso vpisani itd. Vsled takih pomanjkljivosti odpade konkurzni masi kakih 15.000 K. Tudi korespondenca ni bila v redu in popolna. Obstajali so sicer posamezni fascikli, a posamezni listi so bili popolnoma neurejeni. Veliko spisov pa sploh ni bilo. Največkrat sta bila podpisana na pismih dr. Zerjav in Rožman, a tudi Rožman sam. Lenarčič je bil le malokdaj podpisan, a Bayer menda samo na nekaterih. Bilo je veliko pism s firmo zveze, ki so bili pa pisani za Agro-Merkurja, kar je tudi povzročilo znane pravde. Zadržnikov je bilo 118 s 772 deleži à 20 K, kar znaša 15.440 K ali 308.800 K jamstva. Med temi pa so všteti tudi deleži St. Janške premogokopne družbe in družbe Trifolium (dr. Parantoto v Trstu), od katerih ne bo dobiti več jamstva kot 100.000 K. Nadalje odpade 2000 K jamstva od Juvančiča iz Medvod, o katerem se ne ve, kje biva. Vplačanih ni 54 deležev, kar pomeni 21.600 K izgube na jamstvu. Z družbo Trifolium in St. Janško premogokopno družbo odpade kakih 200.000 K jamstva. Menim, da jamstva ne bo končno ostalo več kot 100.000 K. Sicer se mi pa zatrjuje, da še nameravajo nekateri tožiti zaradi nečlanstva. Aktivno premoženje Agro-Mercurja je: 109.678 K 77 h za prodano blago, nadalje tirjatev 326.148 K 12 h, od katerih jih pa smatram 95.000 K neiztirljivih. Vse skupaj blago in tirjatev bi znašale okoli 355.000 K, čemur stoji nasproti 748.562 K likvidnih tirjatev, tako da bo ostalo okoli 400.000 K nepokritih. —

Po mojem mnenju so vzrok poloma v prvi vrsti izgube pri Elizabetnem mlinu in pa pritisk zveze. Vodstvo je bilo neizkušeno v takih zadevah kot so bile kupčije z Elizabetnim mlinom, knjigovodstvo je bilo premalo natančno, bilo je preveč uslužbencev, škodovala je tudi decentralizacija, to je ustanovitev podružnice v Trstu, ker se je otežkočilo nadzorstvo. Končno je tudi res, da so bile leta 1910. zelo neugodne razmere, kakor tudi to, da se je jako lahkomišlno kreditiralo.

Dr. Tavčar: Vedno se govori, da bi Agro-Merkur uspeval, ako bi ne bilo Elizabetnega mlina. Kaj menite, da bi bil Agro-Merkur aktiven, če bi odpadlo 121.578 K tirjatev Elizabetnega mlina?

Dr. Sajovic: Tega ne mislim. Toda mogoče bi se vendar rešil Agro-Merkur, ako bi se dala zvezi ona jamstvena izjava.

Dr. Tavčar: Zveza brez jamstvene izjave pa ni mogla drugega storiti kot je, ako je hotela, da ne gre sama v konkurz.

Dr. Tekavčič: Vsak dan se govori o oni jamstveni izjavi na način, kot da bi Lenarčič ne hotel ničesar žrtvovati za Agro-Merkurja. Konstatiram, da je spomladi leta 1910. podpiral Lenarčič pri Union-banki za zvezo jamstveno izjavo za pol milijona kron, malo časa pred konkurzom Agro-Mercurja pri Ljubljanski kreditni banki menico za 300.000 K. Predlagam, naj se zasliši o tem gosp. Kneza in ravnatelja Kmečke posojilnice.

Dr. Tavčar: To je res, a konstatiram, da je zveza plačala 700.000 K, a Lenarčič ni od onega ničesar plačal.

Z ozirom na to, da je dr. Tavčar priznal od njega navedena dejstva, umakne dr. Tekavčič svoj predlog.

Dr. Mandič predlaga, naj se zaslišita zdravnik dr. Oražen in dr. Bleiweis, z ozirom na to, da je bolezen že prej vplivala na dr. Zerjava, predno je legel v posteljo, v toliki meri, da ni mogel izvrševati svojih poslov.

Dr. Neuberger se temu predlogu protivi.

Nato se je razprava prekinila.

× × ×

Pri današnji dopoldanski razpravi je senat odklonil predlog dr. Mandiča o zaslišanju zdravnikov dr. Oražma in dr. Bleiweisa.

Dr. Mandič konstatira, da sta bila spočetka za tekočo pravdo določena 2 zvedenca. Odpadel je drugi zvedenec Krefta vsled razsodbe nadsodišča v Gradcu, ker je v sorodstvu z nekim upnikom. Vsled tega je pri razpravi samo eden zvedenec. Pravi, da je postopanje ničeno in predlaga, naj se imenuje še en zvedenec.

Dr. Neuberger oporeka temu predlogu, ker bi se s tem samo zavlačevala cela stvar. Zadostuje en zvedenec, ker je zvedenec samo pomožni organ, ne pa odločujoči.

Senat je nato odklonil predlog dr. Mandiča.

Nato je podal svoje mnenje zvedenec **Tosti**, dirigent Jadranske banke, ki je sestavil izkaze o premoženjskem stanju Agro-Mercurja. Aktiva znašajo v najugodnejšem slučaju 463.339 K 45 vin. z vsemi deleži in tirjativami, ne glede na to, ako so iztirljiva. Pasiva znašajo v najslabšem slučaju 733.897 kron, v najboljšem pa 748.862 K 47 vin. Končna pasiva so v najslabšem slučaju 293.966 K 95 vin, v najboljšem pa 272.557 K 53 vin.

Konstatira se, da bi ves prometni kapital znašal le 15.440 K, ako bi bili vplačani vsi deleži.

Zvedenec **Tosti** izjavi, da so imele osebe, ki so vodile knjige, sicer potrebno znanje, a svoje delo izvrševale površno, ker so se zanemarjale vknjižbe. Na predsednikovo vprašanje izjavi, da ni stvar zadrug, da bi se počele s spekulativnimi kupčijami. Agro-Merkur je bil navezan samo na kredit pri Zvezi slovenskih zadrug. Vodstvo se ni oziralo pri svojem poslovanju na kreditno podlago zadrug, ki so jo nudili deleži. Klientela ni bila najboljša, kar zlasti kažejo odjemalci peki v Trstu, ki so čez noč izginili. Blagajniške priloge, na podlagi katerih se je izplačevalo, so se dobile samo pri centrali in še tu le za leto 1910. Blagajniške priloge podružnice v Trstu se niso dobile. Izdana tiskana bilanca iz leta 1909. ne odgovarja knjigam. Pri bilancah, ki bi morale biti po zakonu podpisane od načelstva ni podpisov.

Vzroki konkurza so velike izgube pri blagu, odtegnute kredita, neugodno stanje denarnega trga.

Obseg delovanja Agro-Mercurja ni odgovarjal pravilom in zadržnemu zakonu, ker so se delale kupčije tudi z nečlani.

Rožman vpraša zvedenca, če je zasledil morebiti v knjigah, da je imel on ali katerikoli član načelstva kak dobiček od Agro-Mercurja. Zvedenec to zanika.

Po zaslišanju zvedenca so se navdli še nekateri spisi.

Dr. Mandič predlaga, naj se zasliši veččake, da je bila vrednost vina in konjaka za 3500 K večja kot je bilo izkazano v bilanci z dne 2. oktobra 1910. Rekvirira naj se tudi kurzne liste tržiške borze o okolnosti, da so v letu 1910 padle cene moke in ovsu za veliko vsoto. Ker se je govorilo o slabih odjemalcih v Trstu, naj se zasliši o tem tudi mnenje konzorcija pekov. Dr. Mandič stavi še nekaj nadaljnjih končnih predlogov, katerim pa vsem državni pravdnik dr. Neuberger ugovarja.

Senat sklene, da se predlogi dr. Mandiča zavrnejo, ker so okolnosti že dovolj pojasnjene.

Prebere se dopis borznega odbora, da so do konca meseca junija 1910 padle cene moke št. 0 od 38 K na 31 K pri stotu.

Nato se je končalo dokazovanje, nakar je pričel državni pravdnik

dr. Neuberger,

ki izvaja med drugim:

Dr. Zerjava so imeli ljudje za gospodarski ženij. To je imelo nanj gotovo slab vpliv, da je mislil več zmagovati kot pa samo to, kar se je naučil. Dr. Zerjava zadeva krivda, da ni pravočasno odnehal, ko je videl, da gre vse rakovo pot. Vsak napor odzove odpor. In če je hotel dr. Zerjav zavzeti gospodarsko Trst brez vsakega vinarja, ni mogel pričakovati, da bodo Tržačani vsaj navidezno resno konkurenco sprejeli brez vsakega odpora. Kdor gre v šeršenovo gnezdo, mora vedeti, da bo opikan. Pa tudi med ljubljanskimi trgovci je nastal odpor, vsled česar se je odpovedalo kredit. To je imelo za posledico, da se je začelo nepošteno kreditirati. Kredit se je vzel brez dovoljenja zveze, ki naj bi ne vedela, da se rabi njen denar. Tudi Rožmana ne zadeva nič manjša krivda. Toda naravnost nemogoče se mi zdi, da se je vendar starejši, dozoreli mož Lenarčič spustil v tako podjetje. Pridobili so končno tud g. Bayerja, ker so mislili, češ, ako bo pristopil ravnatelj Kmetске posojilnice, bodo ljudje dobro sodili o nas. Ni nedolžen, temveč je kriv, da se je vmešaval v to poslovanje, ne da bi skrbel za kako prenosno. Neumljivo pa je, da so sprejeli v službo Cohena, o katerem si niso preskrbeli potrebnih informacij in mu poverili tako velike kupčije. O krivdi Cohena bi bilo odveč govoriti. Kar se tiče njegovih strokovnih lastnosti, je znano, da je bil dr. Zerjav o njih poučen in je za poslovanje Cohena tudi načelstvo odgovorno. Glavna krivda načelstva pa je, da se je brez kapitala spustilo v veliko podjetje ne samo v Ljubljani, temveč tudi v Trstu. Vsi vemo in tudi ne tajim, da je moka padla. Trgovina z moko je jako nevarna in cena moke ni nikoli stalna. Zato zahteva previdnost, da se takih kupčij ne dela. Saj so prekovali strokovnjaki še prej, preden so padle cene, da se ne bo končalo dobro. Noben previden človek ne bo brez kapitala naročeval tako ogromne množine moke, kot se je to delalo pri Agro-Merkuru. Tisti, ki ima poln žep, lahko riskira, kdor pa nima vinarja, ne more. Še manj more tisti, ki ima dolg kot ga je imel A.-M. pri zvezi. Cela kupčija z moko je taka, da so člani načelstva in Cohen, ki je samostojno nastopal, vsi odgovorni. Glavna krivda načelstva je, da so imeli Cohena, kateremu se od začetka do konca ni posrečila nobena trgovina. Nakopičil je velikanske množine moke, ovsu, krompirja in drugega blaga po skladiščih, v katerih so se potem zabavale podgane in miši ter se debelile. Načelstvo pa je krivo, da je to dopustilo in ni primerno poseglo vmes. Nesreča je bila, da je moka padla, da je koroza postala plesnjava, a nesreča je bil tudi Cohen sam. Toda to so take nesreče, ki bi nikdar ne nastopile, če bi obtoženci ne grešili spočetka sami. Če bi ne naročevali toliko blaga, bi tudi nesreča ne bila tako velika. Te nesreče so sami zakrivali. Ko pa je bil Agro-Merkur že popolnoma pasiven, je načelstvo in tudi Cohen, nadaljevalo kupčije, delalo nove dolgove itd. Januarja meseca je bilo že sigurno jasno, da ima Agro-Merkur 80.000 kron diference. Načelstvo je gotovo vedelo o pasivnosti, zlasti Rožman in Zerjav, kajti 1. februarja 1910. je narasel dolg pri zvezi na 276.000 K. Izgube je bilo takrat že 100.000 K, torej je bilo pasiv že ogromna vsota 376.000 K. Vsakdo izmed njih je moral vedeti, da nimajo toliko aktiv. Agro-Merkur in njegovo načelstvo sta delala nove dolgove v stanju pasivnosti, kar je neoporečno dejstvo. Reči moram, da nisem ne le jaz prepričan, da so obtoženci lahko mislile, no in brez vsake denarne podlage poslovali, temveč je to mnenje izrečeno v različnih razsodbah. Krivda g. Bayerja je, da se je premalo brigal za poslovanje. O Lenarčiču pa moram reči, da bi po svojih letih lahko bil pametnejši. Ako sedaj vse zanika, je kolikor toliko umljivo, ker se mu gre za milijon, med tem ko pri ostalih ni tega slučaja. Toda Lenarčičeva dolžnost je bila, pravočasno brigati se za poslovanje. Poglavitna krivca sta seveda dr. Zerjav in Rožman, ki sta bila dejanska voditelja, ki sta zakrivila kaznjivo dejanje indirektnega financiranja. Glede krivde Cohena pa prepušča sodbo sodnemu dvoru.

Nato naznani predsednik senata večje število zasebnih udeležencev, ki

so se priglasili z raznimi vsotami.

Zastopnik zasebnega udeleženca Elizabetnega mлина v Budimpešti **dr. Viljem Schweitzer** izjavi, da ima Elizabetni mlin trljati 421.578 K 94 v s 6 odstot. obrestmi od 30. oktobra 1910 dalje. Od tega je odšteti 40.000 K s 4166 K 70 v obrestih, ki jih je plačala zveza, in vsota 13.944 K 70 v, ki jo je Elizabetni mlin prejel od konkurznega sklada. Plačilo ostanka zahteva mlin od vseh obtožencev.

Nato se je razprava prekinila in se nadaljuje ob pol 4. popoldne. Popoldne govori dr. Tavčar kot zastopnik zasebne udeleženke Zveze slov. zadrug.

Dnevne novice.

Dr. Mandičovo imenovanje je dalo »Slov. Narod« povod za napade na pravaštvo in na S. L. S. Dr. Mandič je namreč, če je poročilo dotičnega madjarskega lista točno, izjavil, da kot uradnik — kar je zdaj de facto — ne more biti trialist; zakaj dasi je dober Hrvat, je zvest svojemu cesarju. Da prvi civilni uradnik v Bosni, ki mora delati v sporazumu tako z avstrijsko kakor z ogrsko vlado, v tej lastnosti ne more nastopati izrečno proti sedanjim ustavi, je jasno; s tem pa še ni izključeno, da ne bi smel pravce njegovega delovanja iti za tem, da v okrepljenem Hrvatske stori svoje, da se ustvari ugodni milje za ustvarjanje pravaškega ideala potom evolucije. Dr. Mandič se je le nesrečno izrazil, če je res trializem spravil v nekako nasprotstvo z zvestobo do cesarja. Nemci in Madjari hočejo trializem naslikati kot veleizdajalsk in naši alpski nemški nacionalci se poslužujejo prav tega nesramnega orožja, da naše slovenske ljudi tako osumničijo, da jim onemogočijo uradniška mesta, zato da jih Nemci zasedejo. Res pa to ni, ker težnje po združitvi jugoslovanskih dežela potom legalne spremembe ustave ne more biti veleizdaja ali celo nezvestoba nasproti cesarju. Pač pa je veleizdaja zelo blizu, če Nemci in Madjari Slovane in Rumune zatirajo, kakor da bi ti ne bili v monarhiji doma! Od dr. Mandiča pa na temelju njegovih različnih osebnih lastnosti, politične dalekovidnosti in iskrenega domoljubja upravičeno pričakujemo, da bo deloval v pravem hrvatskem duhu. Če ne, pa pravaška ideja nikakor ne bo zamrla ali se izpačila, kakor »Narod« misli. Ta ideja ni nujno odvisna od nobene osebe, pa naj bo Pavel ali Peter!

Konec nepoštenega boja. »Slov. Narod« je svojo kampanjo proti »Slovincu« zaradi dispozicijskega fonda žalostno končal. Dočim je trdil, da ima dokaze, da dobi naš list subvencijo od c. in kr. zunanjega ministrstva, si zdaj skuša pomagati s slabimi vici. Na dokaze pa čakamo in bomo lahko do sodnega dneva čakali. Tako se mora končati vsak boj, ki je v laži spočet.

Posnemajte: Po č. g. Mart. Jurhar, vikarju v Konjicah, namesto venca na grob tovariša g. Mart. Tomažiča poslali »Slovenski Straži« 5 K. — Dalje so poslali »Slov. Straži« Hranilnica in posojilnica v Braslovčah 20 K. — Ivan Drobnič, Grahovo pri Rakeku, 3 K 50 h. — Izobraževalno društvo v Pliberku 20 K. — Nabrala Julka Raudev pri Brakovem pogrebu v Pliberku 4 K 34 h. — Hartman in Starej Micka iz Libuč 1 K 11 h. — Šimonova mati v Borovju 1 K. — Član izobraž. društva v Pliberku za izgubljenost stavo 5 K. — Neimenovan v Pliberku 95 h. — Po č. g. Franu Polak, kapl. v Hočah, iz nabiralnika g. Gselmana Jos. ob 500letnici ustoličenja 11 K. — Iz nabiralnika pri g. Jos. Kranjc, trg., Loka pri Zid. mostu, 3 K 90 h. — Podružnica v Pliberku 44 K 60 h. — Iz nabiralnika v Narodnem domu v Pliberku 15 K. — Jernej Maver, Slavina, 3 K 23 h.

Sedanje stanje šolskega vprašanja na Koroškem. Vprašanje slovenskih šol na Koroškem je sedaj takole: Šolske občine: St. Danijel, Strojna, Vogrče, St. Janž v Rožu, Škofiče so dosle pri upravnem sodišču pravico do slovenskega pouka v ljudskih šolah. Upravno sodišče je izreklo, da sme biti v ljudski šoli le en učni jezik, drugi deželni jezik se mora poučevati samo kot učni predmet. S tem so objavljene vse utrakvistične šole na Koroškem. Koroškimi Slovincem pa je ostala pravica samo na papirju. Dežel. šol. svet noče namreč izvršiti najvišje razsodbe. Deželni šolski svet, oziroma vlada se izgovarja na § 6. šolskega in učnega reda, po katerem se mora vprašati zaradi učnega jezika v šoli poleg občine tudi deželni odbor. Deželni odbor pa leta in leta odgovora ne da, češ da ni nikjer rečeno, do kdaj mora odgovoriti. Nekateri omenjenih pri najvišjem sodišču rešenih prošelj leže že 6 let pri deželnem odboru. Izgovor vlade, da ne more prisiliti deželnega od-

bora k odgovoru, je naravnost norčav! Vlada bi kmalu dobila primerna sredstva, s katerimi bi izsilila odgovor od deželnega odbora, pa jih nalašč noče. Zakaj jih pa drugod najdejo! Vseh občin, kjer imajo Slovenci vsa oblast ali večino v rokah, pa nemške šole, je 30. Slovenskih šolarjev na Koroškem je pa blizu 15.000. Mislimo, da so to tako važne reči, da jih ne smemo nikdar izgubiti izpred oči.

Umrli je danes zjutraj **Mihael Trček**, dekan v Šmarji pri Ljubljani. Rojen je bil v Črnem vrhu nad Idrijo dne 30. avgusta 1855, v mašnika posvečen dne 26. julija 1879. Služboval je kot kaplan v Metliki, na Vačah, v Mirni peči, v Starem trgu pri Poljanah, v Šmarji in pri sv. Petru v Ljubljani, kot župni upravitelj in župnik v Šmartnem pod Šmarno goro in slednjič kot župnik in dekan v Šmarji. Pogreb bo v nedeljo dne 5. aprila ob 4. uri popoldne v Šmarji. Gg. duhovnim sobratom se priporoča v molitev.

Kje so časi, ko so veselice koroških Slovencev posejali najvišji činitelji? Dne 24. prosinca t. l. je minulo pol stoletja, ko se je s sijajno »besedo« otvorila v Celovcu čitalnica. Slavnostna dvorana je bila ozaljšana z zaslonami slovenskih barvah, ob koroškem grbu poleg avstrijske slovenske zastave; v dvorani polno gospode: gospe, gospodične iz Celovca, mnogo duhovnikov, učiteljev, kmetov od blizu in daleč. Med nje sta stopila c. kr. deželni predsednik baron Sluga in deželni glavar grof Goes; odlična gosta sta bila sprejeta s trikratnim »Živio«. In potem se je izvajal spored, ki mu je bila zadnja točka Jenkov »Naprej«. Kakšna idila! Opisal jo je Matija Majar v »Novicah« in sedaj kakšna izprememba! Kadar se hočejo zabavati celovski Slovenci, so si jedva življenja v svesti.

Kdo je neimenovani italijanski rodoljub, ki je podaril lani italijanskim bojnim društvom v Avstriji 3 mil. lir? Iz zanesljivih virov se je zvedelo, da ta dobrotnik ni nihče drugi kot — **italijanska vlada.**

Osebnostne novice s pošte. C. kr. poštne praktikantje: Ivan Lenarčič, Frančišek Mezek, Dragotin Poženel, Milan Štamcar in Alojzij Kraker, ki so bili poklicani minulo jesen v poštne in brzojavni kurs v Trst, so nastopili s 1. aprilom zopet službo pri c. kr. poštne uradu Ljubljana 1, razen prvooimenovalnega, ki je na lastno prošnjo premeščen k c. kr. poštne uradu v Novem mestu. Ivan Lenarčič, Frančišek Mezek in pa Milan Štamcar so že opravili poštne in brzojavno izkušnjo.

Glavna posojilnica. Ustanovitev nove zadruge »Kreditna zadruga«, registrovana zadruge z omejeno zavezo. Likvidacijski odbor nam piše: Kakor je splošno znano, znaša primanjkljaj pri »Glavni posojilnici« nad tri in pol milijona kron. Upati je sicer, da se tekom še tekočega konkurznega postopanja bo izterjala še kaka večja vsota, vendar se že danes lahko trdi, da bodo nesrečni člani »Glavne posojilnice« zavezani plačati okoli 3 milijon kron. Likvidacijski odbor in vsa javnost je prepričana, da te velikanske vsote od članov »Glavne posojilnice« nikdar ne bo mogoče izterjati, temveč da bodo z eksekucijskim izterjevanjem samo po nepotrebnem naraščali stroški, ne da bi se terjatev upnikov znatno zmanjšala. Zato so oni člani Glavne, ki se zavedajo svoje plačilne dolžnosti, ponudili upnikom »Glavne« 30% no poravnalno vsoto, ki bo znašala približno 1.200.000 K. Nastalo je vprašanje, kje je to vsoto dobiti. Pri sedaj vladajoči denarni krizi in pri slabih gmotnih razmerah skoraj misliti ni na to, da bi mogli vsi solventni člani »Glavne«, katerih je komaj 250, vplačati to vsoto takoj v gotovini. Moralni si bodo torej najeti posojilo. Da se pa ta akcija lažje izpelje, se je osnovala nova zadruge »Kreditna zadruga«, registrovana zadruge z omejeno zavezo. Ta zadruge ima glavni namen, da za svoje člane, ki so predvsem člani »Glavne posojilnice«, doseže z upniki »Glavne« 30% no poravnalno, jim izplača dogovorjeno poravnalno vsoto v znesku 1.200.000 K, prevzame njih terjatve in obvaruje tiste člane »Glavne posojilnice«, ki bodo pristopili k novi zadruzi, po možnosti nevarnih posledic, izvirajočih iz neomejene zaveze »Glavne posojilnice«. Vsak član »Glavne posojilnice« naj pristopi k novi zadruzi in naj podpiše kar največ deležev po 100 K, ker le na ta način bo poravnalna kvota v znesku 1.200.000 K zasigurana. Gmotno boljše situirani družniki »Glavne« morajo podpisati čimveč deležev, ker ravno ti bodo najbolj prizadeti, če se poravnava ponesreči. Ako bo po zadružnikih vplačana deležna glavica premajhna, ne bo mogoče dobiti novi zadruzi posojila, katerega bo gotovo še potrebovala, da se spravi skupaj vsota 1.200.000 K.

Vsak član »Kreditne zadruge« plača s tem, da vplača gotovo število deležev, dolg »Glavne posojilnice« in seveda jamči po zadružnem zakonu do višine zneska 1.200.000 K, katerega potrebuje zadruge za poravnalno z upniki »Glavne«, s še enkratno vsoto vplačanih deležev. Če je torej kdo podpisal 50 deležev po 100 K, je s tem prispeval v pokritje poravnalne kvote v znesku 1200000 K, z zneskom 5000 K, potem pa jamči za eventualno posojilo, katero bo morala zadruge najeti, da izpolni dano nalogo, še nadaljnji znesek 5000 K. To jamstvo izvira iz omejene zaveze, dočim je bilo jamstvo pri »Glavni posojilnici« neomejeno. Pri »Glavni posojilnici« jamči vsak član z vsem svojim premoženjem za ves primanjkljaj in ga sme vsak upnik kadarkoli izterjati z eksekucijo: če je zadostil enemu, pride lahko drugi, tretji, skratka, član »Glavne« nima do konca svojega življenja nobene miru. Pri novi zadruzi pa jamči vsak član v najskrajnejšem slučaju za še enkrat toliko, kolikor je podpisal deležev, in se s plačilom te vsote oprosti vsake neomejene zaveze. Že iz tega jasno sledi, da je namen »Kreditne zadruge« človekoljuben in obče koristen in da je vsakemu članu »Glavne« toplo priporočati, da vstopi in omogoči poravnalno akcijo. Le na ta način bo mogoče odvrniti od vseh članov in njihovih družin gospodarsko propast in jih ohraniti sposobne za nadaljnje življenje in obrtovanje. Likvidacijski odbor »Glavne posojilnice« torej nujno pozivlja vse člane, naj se prijavijo t a k o j, ker je silno malo časa na razpolago, h »Kreditni zadruzi« in naj podpiše vsak kolikor mogoče veliko število deležev. Vsakdo naj napne skrajne svoje premoženjske sile, ker je boljše, da se izgubi velik del svojega premoženja, kakor da bi izgubil nenkrat vse in bil poleg tega še v nevarnosti, da izgubi tudi ono premoženje, katero si bo eventualno še pridobil. Stvar je zelo nujna; vse prijave se morajo izvršiti tekom prihodnjega tedna. Natančneje o stanju zadruge in njenih nalogah se bo izvedelo na prvem občnem zboru v nedeljo dne 5. aprila 1914 ob 10. uri popoldne v mali dvorani »Mestnega doma«.

Šišensko prosvetno društvo priredi priljubljeni narodni igrokaz »Divji lovec«, ki se vrši v nedeljo dne 5. aprila 1914 v dvorani »Ljudskega doma«. — Začetek ob 5. uri popoldne.

Prizori Kristusovega trpljenja na viškem odru. Z Viča poročajo: Težke, rekel bi drzne naloge se je lotil že lansko leto tukajšnji ljudski oder, — predstavljaja prizorov iz trpljenja našega Odrašenika. Že lansko leto so se dosegli lepi uspehi. Pri zadnji nedeljski uprizoritvi Gospodovega trpljenja so pa vneti diletantje pokazali višek svoje marljivosti in napredovanja. Igrali so brez kake posebne hibe. Posamezni prizori so globoko učinkovali na navzoče. Lepa je bila obleka, katero so marljive članice napravile po vzorcih iz zgodb sv. pisma. G. Ogrič in g. Šturm iz Ljubljane sta nam poskrbela za lepo dostojno maskiranje igralcev. — Prihodnjo nedeljo, t. j. 5. aprila, se bo uprizoritev na splošno željo ponovila, oziroma se bo še dodalo par novih slik. In sicer ob pol 4. uri popoldne bo za šolsko mladino, zvečer ob pol 8. uri za odrasle. Kdor se hoče na pobožnosti velikega tedna lepo pripraviti, ima najlepšo priložnost, ako pride v nedeljo v Društveni dom k imenovani uprizoritvi.

Velikonočne razglednice »Slov. Straže« povsod zahtevajte! Naročila sprejema: Pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Praška »Adrija« se razdružila. »Edinost« poroča iz Prage: Tukajšnje slovensko narodno - radikalno akademsko društvo »Adrija« se je razdružilo. Člani so pristopili k jugoslovanski akademski organizaciji »Jugoslaviji«.

Razprava proti splitskemu županu Kataliniću zaradi govora, ki ga je imel za časa prve balkanske vojske, se bo vršila pred celovško poroto 1. maja t. l. Katalinića bo zagovarjal dr. Tavčar.

Zaprli so v Zagrebu pozlatarja Ferdo Schönbacherja, ki je izvajal v svojo trgovino deset- do trinajstletne deklice in jih s slaščicami in malimi denarnimi darovi zapeljeval.

Umrli od veselja. »Srbstvo« v Novem Sadu poroča: Jakob Kirschner, skladiščnik trgovskega delniškega društva, je dobil iz inozemstva vest, da je cena čebule poskočila za 5 K na meterski cent. Ta novica ga je tako ravesehila, da se je mrtev zgrudil.

Turške srečke. Pri zbranju dne 1. aprila t. l. je zadela glavni dobitek 400.000 frankov številka 967.665, številka 1.642.740 je zadela 30.000 frankov, po 10.000 frankov sta zadela številki 1 mil. 671.956 in 1.707.061.

— **Vlom in tatvina.** Te dni je neznan tat vlomil v stanovanje tovarniške delavke Neže Zurbli na Glincah in odnesel eno zlato žensko urno verižico, zlato brošo, 1 par ženskih čevljev in 50 kron v denarju. Tatvino sta najbrže izvršila dva 18- do 24letna neznanca »vandrovača«, ki so ju tisti dan videli na Glincah.

— **Nesreča v idrijskem rudniku.** 47-letni rudar Ivan Novak je nedavno med delom v idrijskem rudniku izpodrsnil in tako nesrečno padel na kamenite stopnice, da si je zlomil eno rebro.

— **Orožne vaje za kolesarje-rezervnike.** Spretni kolesarji, ki so rezervniki pehote ali lovecev, lahko svojo orožno vajo doslužijo kot vojaški kolesarji z lastnimi kolesi. Na koncu orožne vaje dobi tak kolesar-rezervnik za obrabo kolesa 10 K odškodnine. Za druge večje poškodbe kolesa dobi posebno odškodnino, če se je kolo pokvarilo za časa vojaške porabe in če upravičenost do odškodnine prizna vojaška komisija. Tozadavne prijave je z dopisnico naznaniti naravnost pristojnemu okrajno-dopolnilnemu poveljstvu in sicer najkasneje do srede meseca julija.

BERCHTOLD ZAHTeva IZROČITEV DEBRECINSKIH BOMBNIH NAPADALCEV.

»Zeit« poroča iz Bukarešta, da rumunski poslanci trde, da je grof Berchtold po poslaniku grofu Czerninu v Bukareštu zahteval, da naj se ogrskim oblastem izroče Mandarescu, Salamon in Himes, da je pa to politične kroge v Bukarešti zelo razburilo.

DE SVIHA V DISCIPLINARNI PREISKAVI.

»Hlas Naroda« poroča, da je višje deželno sodišče v Pragi uvedlo proti dr. Svihi disciplinarno preiskavo.

VELEIZDAJA V BUKOVINI.

V Črnovicah sta radi veleizdaja v preiskavi brata Gerowsky. V zadevi so izvedli 25 hišnih preiskav, pri katerih so baje našli veliko obtežilnega gradiva.

NOVA LAŠKA VLADA

2. t. m. predstavila zbornici. Ministrski predsednik Salandra je izjavil, da je zmogovalna vojska dvignila čelad Italijanov na celem svetu. Izrazil je pa tudi moči, ki se morajo zdaj nadomestiti. Mornarica se lahko razvija, a isto kot mornarica zahteva tudi armada, da more zadovoljiti tako domovino kakor kolonije. Vlada bo zato predlagala, da se izredni krediti povišajo ne nad 100 milijonov lir, kar se razdeli na več let. Da se pokrije deficit 23 milijonov lir, ki je nastal radi libijske vojske, in se ohrani v proračunu ravnatelj, se bo proučevalo vprašanje o progresivni dohodnini in se mora revidirati finančna postavodaja. Salandra naznani, da predloži postavniki narobe, da se zvišajo železničarjem plače. Smari zunanje in notranje cerkvene politike ostanejo neizpremenjene. Izjavi, da zahteva jasno in odkrito razpore.

RUMUNSKA RAZPRAVA V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU. — RESIGNIRANJA TISZOVA IZJAVA.

V ogrski magnatski zbornici se je dne 2. t. m. razpravljalo o adresi sedmograškega kulturnega društva, ki zahteva, da naj se ob pogajanjih z voditelji Rumuncev koristi ogrstva čuvajo. Grof Julij Karoly nato govori o programu rumunske kulturne lige in o znanim shodu te lige v Bukareštu. Škof Hoszu izjavi, da voditelji Rumuncev na Ogrskem niso iredentisti. Ministrski predsednik grof Tisza izjavlja, da želi, da naj grof Karoly, ki je trdil, da so kmetje ob rumunski meji s puškami oboroženi, njemu ali notranjemu ministru poda konkretna dejstva. Vlada pazljivo zasleduje vse dogodke in skrbi za varnost dežele. Rumunska kulturna liga je star, dober znanec, ki že deset-

KAM PLOVE RUMUNIJA?

»Rječ« poroča, da se bo rumunski prestolonaslednik v Peterburgu pogajal glede osnutja balkanske zveze med Rumunijo, Srbijo, Grčijo in Črno goro. — Hči rumunskega kralja Elizabeta se oficijelno zaroči z grškim prestolonaslednikom 27. aprila. — »Adeverule« piše, da se avstrijsko časopisje zaradi zaroke med presumptivnim rumunskim prestolonaslednikom in carjevo hčerko preveč vznemirja. Gotovo bo ta zaroka med Rumunijo in Rusijo ustvarila trajno prijateljsko, ne pomeni pa, da bi se Rumunija Rusiji podvrgla kot vazal.

BOJI V ALBANIJI.

Iz Belgrada se poroča, da se nahajajo v Albaniji bolgarski častniki in četaši, ki drže s Kemal bejem in se z albanskimi četami bore spristaši Essad pašec.

BOLGARSKO SOBRANJE

2. t. m. otvoril ministrski predsednik Radoslavov, ki je prečital prestolni govor, ki izvaja, da so zveze Bolgarije z vesilami dobre in da dela bolgarska vlada na to, da postanejo prijateljske. Prijateljsko je razmerje nasproti Turčiji. Zveze z vsemi sosednimi državami so se zopet obnovile in se upa, da se bodo vedno bolj izboljšale. Bodočnost Bolgarije stoni na mirnem delu.

MEDNARODNI ČASNIKARSKI KONGRES LETA 1914. V KODANJU.

Mednarodni časnikarski kongres zboruje od 12. do 14. junija 1914 v Kodanju. Na sporedu so točke: 1. Uredniška tajnost. 2. Glavna razprava o pravicah reproducirati žurnalistična dela. 3. Medsebojna pomoč časnikarjev, ki delujejo izven svoje domovine. 4. Žurnalistična zbornica. 5. Zavarovalne institucije v časopisju in raznoterosti.

Ljubljanske novice.

Ij **Somišljenikom in somišljenicam v kolodvorskem okraju!** V nedeljo, dne 5. aprila ustanovimo za somišljenike in somišljenice Slovenske Ljudske Stranke za kolodvorski okraj organizacijo, iz katere se bo po našem okraju razvijalo živahnejše družabno življenje in ki bo za naš okraj središče našega dela. Ustanovimo Prosvetno društvo za kolodvorski okraj. Prosimo Vas, potrudite se **prihodno nedeljo, dne 5. aprila točno ob pol 11. uri dopoldne na ustanovni zbor v dvorano Rokodelskega doma.** Pridite gotovo in pripeljite s seboj še kaj znanec in znanek. Agitirajte za častno udeležbo! Pokažimo, da si tudi v kolodvorskem okraju želimo tako živahnega dela, kakršno se razvija po drugih okrajih. Na svidenje v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne v Rokodelskem domu!

Ij **Največji moderni cirkus v Ljubljani.** Velikanska cirkuška senzacija se za letošnje poletje obeta Ljubljani: največje evropsko podjetje te vrste, Charles, bo nekaj dni gostovalo pri nas. Charles je največji in najmodernejši potujoči cirkus sedanjih dni na evropski celini. To podjetje razpolaga s 600 ljudmi, 500 živalmi, 100 lastnimi in menžarijskimi, salonskimi, transportnimi in pisarniškimimi vozmi, ima lastne lokomobile za razsvetljavo, vožnjo in razna dela, kompletne tehnične opreme, lastne delavnice in ateljeje v treh do štirih ogromnih posebnih vlakih bo ta najmočnejši cirkus sedanosti, ki mu gre kraljevsko mesto na polju cirkuških podjetij, potoval po naših deželah. Ustavljajoč se k nujnemu kratkemu počitku na vseh večjih križiščih, bo vabil k urnemu ogledu. Nekaj stotin njegovih delavcev bo čez noč postavilo silno šotorsko mesto. Na približno 25.000 kvadratnih metrov površine bo stalo okrog 25 posameznih šotorov. Tri različne predstave se bodo vršile v okviru tega milijonskega obrata: 1. največji evropski cirkus z najčudovitejšimi dresurnimi točkami, ki so se le kdaj kazale; nastopali bodo ljudje in živali iz vseh delov sveta v ogromnih množicah; 2. razstava ekscitčnih živali, ki je danes brez konkurence; prav zoologični vrt na potovanju, ki razpolaga z živalmi, kakor jih nima nobeno drugo potujoče podjetje: kakor žive žirafe, nilske konje, prvega potujočega afriškega nosoroga, pristno morsko prase (Schara ckenapir), avstralske orjaše kenguruje, bizone, indijske bivole, zebu, antilope, zebre, jake, brze lame, črede velblodov in slonov, množice afriških berberskih levov, pristne bengalske kraljeve tigre, morske leve, severne medvede in prekrasno konjušnico z nad 150 plemenitimi konji itd. To je največje in najbogatejša potujoča menžarija na svetu. 3. Popolna, znanstveno znamenita razstava raznih človeških plemen s pristnimi Kitajci, Arabci, Marokanci, Turki, Rusi, Japonci, zamorci, mulati, kanibali, Mandžurijci, Indijci, Tripolitanci, Cowboyi, Mehikanci in siouškimi Indijanci. Prve rdečkožce, ki so po več desetletni prepovedi ameriške vlade zopet smeli zapustiti deželo in stopiti na evropska tla, je pridobil ravnatelj Charles z ogromnimi denarnimi žrtvami in jih združil v divji romantičen ensemble. Pod naslovom »Wild West« bo postavil v areno v obliki grandiozne, pretresljive pantomime nad 100 pristnih Indijancev, traperjev, cowboyjev in Mehikancev z nad 50 za boj osedlanimi konji. Pred našimi očmi se bodo odigravali fantastični dogodki iz divjih prerij, kateri so nam še v živem spominu iz Cooperjevih in drugih povesti: divje bojne ježe, napadi, plenitve, požari in druge bravurne točke nam bodo pretresale živce in realizirale ogromno vsoto 200.000 K, katero je moral ravnatelj Charles položiti pri ameriški sla-

di kot izmetvo za srčno vrtno reških siouških Indijancev. — Charles učinkuje kvalitativno zabavno in obenera poučno; on je moderni izobraževalec množic in njegovo z ogromnimi kapitali delujoče velenodjetje računa z masami in nudi mase. V svoje ogromne, na daleč segajoče prostore s šotornimi zgradbami more ta orjaška razstava naenkrat sprejeti 15.000 ljudi in jim nuditi popoln pregled nad umetnostmi vseh narodov in časov. Kljub ogromnim masam deluje Charles na znotraj in na zunaj na popolnoma redni in solidni podlagi. On ne prihaja z donečimi obljubami, ne da bi jih potem izpolnil; Charles prihaja k nam, da svoj v celi Evropi pridobljeni glas kot najuspešnejši razvijalec cirkuštva na kontinentu — potrdi in če mogoče še razširi. Charles je že poleti 1912 in 1913 prepotoval večji del Avstro-Ogrske, povsod slavč triumf nad triumfom. Takrat so ga obvezne dolžnosti poklicale nazaj v inozemstvo; medtem je križem prepotoval pol Evrope, hiteč od severa na jug, od vzhoda na zahod. Zdaj ga vidimo na Francoskem, potem ga najdemo v Švici razvijajočega ves čas svojih poletnih predstav. Naslednjo zimo igra v lastni zimski cirkuški zgradbi v Bruslju, v brzi turneji hiti skozi Holandsko in Belgijo in gre preko Rena v nemške industrijske kraje, odkoder ga vodi pot skozi velika bavarska in viterberška mesta naravnost k nam! — K sklepu naj še omenimo nekaj podrobnosti: glavni cirkuški šotor ima prostora za 7000 oseb in je največji te vrste na svetu; podjetje razpolaga z lastnimi posebnimi vlaki, z masivno prenosljivo zimsko cirkuško zgradbo s centralno kurjavo. Orjaško glavno fasado krasi ogromne klasične slike in razsvetljuje jo 3500 žarnic. Eksotičnih živali je 250, med njimi take, ki se jih drugod ne vidi. V areni nastopajo najdrznejši jezdeci in najboljše jahalke s kontinenta. Mme. Charles predvaja največji akt levje dresure, krotilec Wagner nastopi v blaznodrznem boju z divjimi zvermi, ravnatelj Charles predvaja fenomenalno skupine severnih medvedov in morskih levov. V konjušnici stoji nad 100 najkrasnejših konj najčistejše rase; dalje nastopajo v cirkusu tudi opice, gosi, psi itd. Podjetje ima lastno razsvetljavo, godbe, tiskarno, različne rokodelske delavnice, parno kurjavo, pekarijo, požarno brambo, fotografični atelje, tiskovno centralo, telefon, stražna poveljstva in sanitetno kolono. Z eno besedo: Charlesovo podjetje je nekaj tako velikanskega, da smemo pač z največjim zanimanjem in nestrpnostjo pričakovati njegovega prihoda!

Ij **Iz pisarne slovenskega gledališča.** V soboto se prizore v korist dramskemu oboju Govekarjevi »Legionarji«, velika narodna igra s petjem in godbo v štirih dejanjih. — Ferdinand Basaja igra g. Grom, ki je igral isto vlogo že v Rokovnjačih z velikim uspehom. Lavra je v rokah gđc. Gjorgjevičeve, njeno prijateljico Ano igra gđc. Wintrova. Širokoustneža Ježa, ki ga je igral navadno g. Verovšek, igra to pot g. Povhe, njegovo ženo Barbo g. Bukšekova. Intriganta Brnjača igra g. Šest in Raka g. Skrbinek. Poleg teh oseb je zaposleno še vse ostalo dramsko oboje v večjih vlogah. Pri predstavi sodeluje bivši operni zbor in vojaški orkester. Igro je vestno nastudiral gospod režiser Povhe. — V nedeljo, dne 5. aprila, popoldne ob 3. uri se ponovi zadnjič v sezoni pri najnižjih cenah sijajna burka »Nevzdramljivi Izidor«, ki je dosegla pri premieri velikanski uspeh. Zvečer se ponove »Legionarji«. Obe predstavi se vršita pri nižjih cenah. — V torek, dne 7. aprila, je zadnja predstava. Uprizori se Nicodemijeva drama »Perjanica«, v kateri debutira g. Ferdo Trampuž v veliki vlogi Henryja, ki mu da več prilike pokazati svoje zmožnosti kakor v »Aleluji«. — Predprodaja vstopnic za vse štiri predstave v trafikah g. Šešarkove v Šelenburgovi ulici.

Ij **Premeščen je c. kr. rač. podčastnik 17. pešpolka g. Al. Skrem** iz Ljubljane h krajevnemu poveljstvu v Celovec. Gg. tovariši, dalje službujoči podčastniki 17. pešpolka, so mu priredili pristrčno odhodnico. V četrtek so imeli v domači kantini skupen obed, pri katerem se je g. tovariš računski podčastnik Andrej Slapar v imenu navzočih v ginljivih in lepih besedah poslovil od njega in mu v spomin izročil krasno darilo. — G. tovariš Skrem je bil v vsesem oziru mil in zvest prijatelj-kolega, občinstvu znan kot izboren pevec baritonist, vsled česar ga bodo zelo pogrešali pri novoosnovanem pevskem zboru 17. polka. — Zvečer ob pol 7. uri so se zbrali vsi podčastniki tega polka na kolodvoru, da se še enkrat poslovijo od milega in priljubljenega tovariša. Napravili so mu špalir in g. Slapar se je

še enkrat poslovil od njega, nakar ga je vlak odpeljal proti Celovcu.

Ij **Umrli** so v Ljubljani. Antonija Zvonar, premogarjeva žena, 33 let. — Franc Dolar, železniški delavec v pokajo, 60 let. — Vinko Božič, sin poštnega sluga, 9 mesecev. — Alfred Smid, strojnikov sin, 8 mesecev. — Neža Matko, zasebnica, 74 let. — Helena Cedilnik, bajtarjeva žena, 68 let. — Angela Jagodic, posestnikova hči, 2 leti.

Ij **Pisarna zavoda za pospeševanje obrti** bo radi snaženja prostorov v soboto dne 4. aprila popoldne zaprta.

Ij **Trst je šel jest kokoši.** Iz Trsta poročajo: Velik prijatelj kuretine je gotovo 38 letni kočijaž Jakob Škabec, doma iz Ljubljane, stanujoč v Rojanu. Škabec je bil aretiran zato, ker je vsled svoje ljubezni do kuretine ukradel Svetku Tossutti, stanujočemu v Šorkliji št. 6, štiri kokoši. On je izpraznil Tossuttijev kurnik, a zato je moral on v kurnik, ki se za take ptiče nahaja v ulici Tigor.

Ij **Divja brezsrčnost.** Iz občinstva smo prejeli prošnjo, naj opozorimo podjetništvo oziroma nadzorstvo pri betoniranju obrežnih zidov ob Ljubljani — na nečloveško ravnanje voznikov, ki dovažajo gramoz na Poljanski nasip. Očividci so se večeraj zgrajali nad besnostjo enega izmed voznikov, ki je zbijal po konjih, da je bilo groza. Nadzorstvo naj ukrene potrebne, da se taki mučni prizori ne bodo več ponavljali. Tudi stražništvu bi priporočili, naj si prilično ogleda to postopanje ter pouči vse prizadete, kaj pravi postava k temu.

Ij **Našel se je dragocen uhan** na Poljanski cesti. Dobi se v Ravniharjevi ulici št. 13.

Ij **Mestni popisovalni urad** bo v soboto radi snaženja uradnih prostorov za stranke zaprt. Izvzeti so samo nujni in neodložljivi slučajji.

Štajerske novice.

§ **Sprememba v vodstvu celjskih politikov.** Celje. Nemci s svojim deželnim poslancem dr. Negrijem niso zadovoljni, pravzaprav Nemci okoli dr. Ambroschitza. Javna tajnost je namreč, da bi ta rad bil dr. Negrijeva naslednik in za to se sedaj dr. Negri prav veliko kritizira. Za Slovence je pač vseeno, ali je ta ali oni v Gradcu, zagrižena sta oba enaka. A tudi med slovenskimi liberalci vlada nezadovoljnost. Mnogi bi radi, da se najde namesto dr. Kukovca drug kandidatom za deželni zbor. Prej so mislili, da si bo dr. Kukovec znal v Gradcu vsaj s svojo osebnostjo ustvariti pozicijo, a sedaj pravijo, da bi bilo boljše, ako bi vlada in Nemci sploh nikdar ne prišli v dotiko z dr. Kukovcem. Za posredovanje ga tudi ne marajo rabiti, ker je preveč neokreten in premalo verziran. Postal jim je neprijetna teža, katere bi se najrajši na lep način iznebili. Mnogi baje mislijo na mladega dr. Hrašovca, kojega ime se je sploh v javnosti že večkrat imenovalo.

§ **Štajerska kmetijska družba.** Da so vsi liberalni krogi, ki imajo svojo zaslombo vendarle večinoma po mestih in trgih, z organizacijo, kakršne so kmetijske družbe, docela zadovoljni, nam je umljivo. Kjer so deželni odbori v agrarnih rokah, tam tudi ne bo sile. Toda pri nas na Štajerskem je deželni odbor po večini protiagraren in zato tudi kmetijska družba kot edina kmečka stanovska organizacija ne zadostuje. Inicijative nima nobene, pripomočkov premalo, navezana je le na to, kar izsili deželnemu odboru. Zato je le pozdravljati, seveda v interesu kmečkega stanu, ne seveda liberalne stranke, da je S. K. Z. postavila med svoje zahteve deželni kulturni svet in delitev istega.

§ **Med dvema stoloma.** Celje. Disciplina v liberalni stranki je res vzorna. Dr. Kukovec riskira vso prihodnost svoje stranke med kmeti ter se z odločnostjo postavi proti vsaki obrtni olajšavi, samo da obdrži liberalni stranki vsaj obrtnike po trgih in mestih. Toda pride občni zbor Kmetijske družbe v Gradcu, tam pa nastopi žalski Roblek, napade in žali obrtnike ter se izreče za takozvane obrtne fušarje. Liberalna stranka pa stoji kakor znani osel med dvema šopoma sena in zdaj ne ve, ali naj gre s Kukovcem ali Roblekom.

§ **Šoštanjski odvetnik dr. Karl Petritschek** je 17. marca naznanil štajerski občedniški zbornici, da se po preteku postavnega trimesečnega roka preseli v Volšperk na Koroškem.

§ **Sloveči Jeruzalemske gorice so v nevarnosti.** Razni nemški mogotci imajo že danes najlepši del ljutomerskih goric v rokah, a pazijo na vsako priliko, da prikupijo vsak vinograd, ki pride na prodaj. Na ta način imamo po ljutomerskih goricali posebno v slovečem Jeruzalemu vse polno nemških posestnikov iz Ptuj, Maribora, Rad-

gone, Gradca, Bruka, Dunaja itd. Sedaj sta zopet na prodaj dva lepa vinograda, last kaplana Stuhca v Ilovščaku in Kollerja na Kogu. Baje hoče oba vinograda kupiti ptujski Fürst, ako se ne bodo pobrigali slovenski kupci.

Slovensko gledališče v Mariboru. Kakor smo že poročali, se vrši prihodnja predstava na cvetno nedeljo, dne 5. aprila 1914, ob pol 4. uri popoldne, in sicer se bo uprizorilo »Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa«. V enajstih slikah se bo pokazalo vse trpljenje, križanje Jezusovo in končno tudi vstajenje. Med igro svira godba.

OPOZICIONALNI BLOK V BULGARJI.

Na iniciativo demokratov se bodo baje združile vse opozicionalne stranke, razven ozkih socialistov, v trden blok proti vladi. Blok bo štel 108 poslancev proti 128 vladnim.

Zadnje vesti.

NEMŠKI VOLKSTAG PROTI SLOVENCEM.

Celovec. V zadnjih dneh junija se bo tu vršil nemški »Volkstag«, na katerem bodo zastopniki Nemcev iz Štajerske, Kranjske in iz drugih južnih dežel protestirali proti akciji poslanca Verstovška in tovarišev ter bodo sklepali, kako nemštvo še bolj utrditi.

EKSPPROPRIACIJSKI ZAKON SPREJET.

Budimpešta. V včerajšnji seji magneatske zbornice je grof Tisza izjavil, da je zakonodaja glede ekspropriacije skupna zadeva, ki spada v delokrog ministra trgovine. Izvajanje zakona pa spada v kompetenco avtonomnih oblasti. Zato bo minister trgovine razlastilno pravico odredil v sporazumu z banom. Nato se je zakon sprejel.

MILIJONSKA USTANOVA BIVŠEGA KRŠČANSKO SOCIALNEGA POSLANCA SILBERERJA.

Dunaj. 70 let stari deželni poslanec Silberer je svoja posestva na Semmeringu, ki imajo vrednost najmanj milijon kron, podaril za ustanovo, po kateri naj poseben kuratorij ta posestva proda, iz dohodka pa da po 200.000 K oziroma 100.000 K in 10.000 K različnim dobroteljnemu zavodom, tako n. pr. bolnici usmiljenih bratov, za azil vseh, ki so brez strehe, za lupus-zdravilišče, za ogrevance, za dom rekonvalescentov, dunajski delavski bolniški blagajni. V kuratorij je določil Silberer zastopnike vseh strank, tudi socialnodemokratska poslanca Rennerja in Reumanna. Dar pa je navezan na pogoj, da država ne sme zahtevati nobenih pristojbin.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Danes so zadele: 25.000 kron št. 49.713; 10.000 K št. 91.323; 5000 kron št. 50.393 in 55.591; 2000 K št. 1776, 4926, 8953, 17.101, 24.230, 28.187, 33.996, 36.223, 87.038, 39.77, 39.807, 52.128, 52.144, 54.823, 66.019, 69.567, 76.235, 90.398 in 95.062.

BULGARSKO SOBRANJE.

Sosia. (Glej politični pregled!) V včerajšnji otvoritveni seji sobranja je prišlo do ostrega spopada med večino in socialisti. V tem hipu je prišel metropolit blagoslovit poslance. Sel je tudi k voditelju socialnih demokratov Sakasovu, katerega je z blagoslovljeno vodo poskropil in mu ponudil križ, da ga poljubi. Sakasov je sveto razpelo poljubil. Opozicija se je, izvzemši ekstremno socialistično stranko, združila v blok, ki razpolaga s 108 glasovi proti 126 vladnim. Efekt bloka se je pokazal, ko se je izvolilo predsedstvo, ki je dobilo 122 glasov od 222. Opazila se je nenavzočnost carja.

Sofija. Za predsednika bulgarskega sobranja je izvoljen Vačev z 122 proti 100 glasovom.

RUSIJA ZA BULGARSKO-GRŠKO PRIJATELJSTVO.

Sosija. »Dnevnik« poroča iz Carigrada, da je ruski poslanik v Carigradu izjavil bulgarskemu poslaniku, da je ruska vlada pripravljena nastopiti za odpravo bulgarske shizme pod pogoji, da se razmere med Bulgarijo in Grčijo zboljšajo.

SRBI NAPADLI ANGLEŠKEGA PODKONZULA.

Solun. Srbski uradniki so napadli angleškega podkonzula Greige, ki se je trudil za angleške tvrdke ohraniti ugodnosti kapitulacijskih pogojev.

ČRNAGORA O LOVČENU.

Cetinje. (Oficielno.) Črnagora se glede Lovčena ni nikoli z nikomur pogajala. Lovčen je nepremakljiva last Črnogore kot vekovite mučenice za slobodo Balkana. Lovčen je simbol njene neodvisnosti.

PAUL HEYSE UMRLE.

Menakovo. Pesnik Paul Heyse je včeraj popoldne tu umrl.

VELIKA ZMAGA VSTASEV V MEHIKI.

London. Mesto Corion je padlo v roke vstasem. General Villa je porazil vladne čete, ki imajo 4000 mrtvih, 8000 je vjetih. Villa je izgubil 1500 mož.

VELIK ŠTRAJK NA ANGLEŠKEM.

London. V Yorkshiru štrajka 117 tisoč premogovnih rudarjev. Vlada meni, da bo štrajk po Veliki noči končan.

VELIKA NESREČA NA MORJU.

New York. Ladja ribčev, ki so ob New Fundlandu lovili obmorske živali, je zadela ob ledeno goro. Ladje so rešile 40 napolzmrzlih ribičev, 50 trupel ribičev, ki so zmrznili ali utonili, so spravili na rešilne ladje. Vseh ponesrečenecv še niso dobili. Bati se je, da sta se ponesrečila 102 ribiča.

V SIBIRIJO OBSOJENI DIJAKI.

Peterburg. Radi delovanja v revolucionarni organizaciji je bilo 1. t. m. v Peterburgu obsojenih več 17—23 letnih mladih ljudi, večinoma srednješolskih dijakov. Štirje obtoženci so bili obsojeni v Sibirijo, dva pa v trdnjavsko ječo.

BANKIR SE JE OBESIL.

Peterburg. Bankir Viljem Hiedel, ki je vsled panike na borzi izgubil vse svoje premoženje in si je prilastil tudi zaupanih depozitov, se je obesil.

DUNAJSKI ARHEOLOGI V LJUBLJANI.

V Ljubljano je pod vodstvom profesorja dunajske univerze dvornega svetnika Bormanna došlo 40 arheologov, ki so si ogledali deželni muzej in ostanke stare Emone na Mirju.

Ij Podružnica I. avstrijskega društva državnih slug v Ljubljani priredi svoj mesečni sestanek jutri ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Sv. Jakob trg št. 7. Sestanek je velevažen, člani in interesenti, pridite!

Primorske vesti.

»Unione Economica Nazionale.« Tržaški Italijani nameravajo v nedeljo v gledališču »Fenice« ustanoviti proti prodirajočemu slavizmu posestrimo »Lege Nazionale«. Kakor se ta peča z laškim šolstvom, bo imelo novo društvo namen braniti laško zemljo. Skrbelo bo za moralno in materialno stran tržaških avstrijskih Lahov, podpiralo bo laško društva, preskrbovalo brezplačno službe in delo, razširjati hoče laško časopisje in ustanavljalo bo knjižnice. Novo društvo noče biti niti politično niti religiozno. Ko bo imelo dovolj sredstev, hoče razširiti svoj delokrog tudi na laške avstrijske province. Novo društvo ne bo drugega kot nekaj brigod privandranih renjikofov.

Nov italijanski napad. Ko je Hrvat g. Fran Hraš s svojo soprogo zapustil v sredo ob pol 7. uri zvečer svoje stanovanje v ulici Chaiolica št. 9, ga nenadoma napade 6 italijanskih surovin. G. Hraš je bil dovolj močan, da se je pobalinom do dobra branil.

Demonstracije v Reki proti Madjarom. Dne 1. t. m. zvečer so se vršile na Reki velikanske demonstracije proti Madjarom. Razkačeno občinstvo je javno sežgalo madjarski list »Tengerpart«.

Liberalni poslanec Miklavčič in »Novi čas«. V torek, dne 31. marca se je začela pred goriško poroto razprava, v katero je zapleten goriški »Novi čas«. Deželni poslanec Miklavčič toži gg. odgovornega urednika lista Ant. Šinigoja in urednika Franceta Kremžarja zaradi žaljenja časti. Toženca zagovarja dr. Pavletič, tožitelj pa si je najel poleg dr. Gaberščka še Laha dr. Donattija. Razpravo vodi nadsvetnik Sterle. Obtožnica očita »Novemu času«, da je ob času zadnjih volitev v goriški deželni zbor pisal o Miklavčiču, češ da je nekoč rekel: »Ni Boga«. Razprava se je v torek odgodila in se danes, v petek, nadaljuje.

Nemška postojanka ob Adriji. V Červinjanu se je ustanovila podružnica nemškega »Schulvereina«.

25letnica promocije. Včeraj je bila 25letnica doktorske promocije državnega in deželne poslanca g. dr. Otokarja Ryba.

Pred tržaškimi porotniki sedijo te dni trije mladi fantje, 23letni Josip Bergant, pomorščak, 19letni kovač Emil Bossa in 18letni sobar Kar Visintin. Obdolženi so roparskega umora 68letne Neže Mayer dne 29. decembra 1913. Obtožnica trdi, da ji je Bregant zavrtno vrgel preko glave na obraz par hlač in je potem ovivši ji hlače okoli vratu zamašil usta. Bossa da je prijel in tiščal za vrat žensko, ki je bila vsled napada padla na tla in jo tiščal tako, da je par hipov potem izdihnila, Karel Visintin pa da je bodril Breganta in Bossa k omenjenemu dejanju in da jima je tudi dejansko pri umoru pomagal. Pri stari ženski niso morilec našli več kot 3 K denarja.

Poizkušeni samoumori. 33letna šivilja Julka Polart je v sredo okoli polnoči skočila iz svojega stanovanja v ulici Farneto št. 18 skozi okno na ulico v srjaci in se težko poškodovala. — Življenja sili Ladislav Rot je skočil iz pomola Sanita v morje. Nesrečneža so še o pravem času rešili. — Neka Marija Ferluga, stara 36 let, je izpila strup. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je upati, da bo okrevala.

Tržaška policija je v sredo zjutraj v znanem ljudskem prenočišču aretirala do 50 ljudi sumljive vrednosti.

Uboj v Zakojci pred poroto. V sredo je bil pred goriško poroto obsojen na osem mesečno ječo Franc Pregelj (ne Gomišček) iz Zakojce, ker je 14. februarja letos zabodel Fr. Stucina iz Zakojce na svatbi. Všteje se mu preiskovalni zapor 1 in pol meseca, tako da bo sedel le 6 in pol meseca.

Umrle je v Repentabru Stanislav Ravbar, star 21 let.

Velika noč 1914!

Franko vsaka poštna postaja pošiljamo po povzetju:

1 poštni zavitek pristnega medu . za K 9.—
1 " " 1^a čajnega masla . " " 15.—80
1 " " 1^a emend. sira . . . " " 11.—
1 " " dobrega sira . . . " " 8.—
1 " " konsumnega sira . . . " " 7.—

vse po 4 1/2 kg netto. Naročite še danes pri „Mlekarski Zvezi“ v Ljubljani. - Javno skladišče.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

1139

Ivan Kramaršič, c. kr. major v p., naznanja v svojem in v imenu svoje žene **Marije Kramaršič** vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da nam je bila preljubljena nepozabna dobra mati, ozir. tašča, gospa

Ana Kramaršič

po dolgi mučni bolezni v 90. letu starosti, previdna s sv. zakramenti za umirajoče, danes, v petek dne 8. aprila ob 8. uri zjutraj, poklicana v boljšo večnost.

Pogreb predrage rajnice se bo vršil jutri, v soboto dne 4. aprila ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Kuhnova cesta št. 21, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Predraga rajnica se priporoča v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 3. aprila 1914.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Slovenski zavod.

1124

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru za notranje in živčne bolezni. Celo leto odprt. — Zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Geh

Ce se mirno preučari, se mora priti izpoznati, da so

mešanice kave

Karola Planinška

po aromi in izdatnosti najboljša.

Dobivajo se v prašari, vokal Dunajska cesta - Sodna ulica in v specijalski trgovini Dunajska cesta št. 6.

1139

V svojem in v imenu ostalih žalujočih naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je prečastiti gospod

Mihael Trček

dekan, duhovni svetnik, predsednik hranilnice in posojilnice, predsednik krajnega šolskega sveta, občinski odbornik itd.

danes, dne 3. aprila 1914 ob 7. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo dne 5. aprila 1914 ob 4. uri popoldne iz župnišča na domače pokopališče v Šmariji.

Svete maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Ohranite pokojniku blag spomin!

Šmarje, dne 3. aprila 1914.

Edvard Šimic,
kaplan.

E240/15

Dražbeni oklic.

1131

Na javni dražbi se bode prodajalo:

I. dne 7. aprila 1914 dopoldne ob 10. uri pri tem sodišču, soba št. 27:
3 zlate in 19 srebrnih ur za gospode in 19 damskih ur, prstani zlati in ameriškanskega zlata (Neugold), damske brože in zapestnice, uhani, razne verižice.
Vsi ti predmeti so cenjeni na 1149 K 91, najmanjši ponudek pa znaša 753 K 52 h in se lahko ogledajo na dan dražbe od 10. do pol 11. ure.

II. Dne 8. aprila 1914 dopoldne ob 9. uri v Zagorju ob Savi št. 108:
11 raznih stenskih ur (s perpendikeljem, kukavico, zamorcem, deteljico itd.).

C. kr. okrajno sodišče v Litiji, odd. I.

dne 2. aprila 1914.

Sirolin "Roche"

prinaša olehčanje in ozdravljenje pri pljučnih boleznih, prehlajenjih, influenci, naduhi

Zvirni zavoj a K. 4. - se dobi v vseh lekarnah.

»NOVO VREME« HUJSKA RUMUNE.

»Novo Vreme« objavlja članek, ki izvaja: Rumunijo je osvobodila Rusija od turškega jarma, a rumunski vladar, ki je nemškega pokoljenja, je zasledoval dinastično politiko, držal s trozvezo in vsako leto obnovil vojaško zvezo z Avstro-Ogrsko. Položaj se je zdaj izpremenil. Rumunija je bogata dovolj, da izvaja odslej narodno politiko in mora presojsati, ali je zajamčen uspeh avstro-ogrski ali ruski armadi. Ker je vsakdo v Rumuniji prepričan, da je avstro-ogrski armada slabša kakor ruska in bi ob spopadu obeh armad, če bi bil za Avstrijo uspeh neugoden, Rumunijo to drago stalo, je umevno, če se Rumunija nasloni na trojni sporazum.

MAŽARI IN RUMUNI.

V seji ogrske magnatske zbornice se danes namerava vložiti interpelacija

glede na dogodke na občnem zboru rumunske kulturne lige v Bukareštu.

VSTAJA RUMUNOV NA OGRSKEM.

Bukareški list »Dreptatae« piše: V sibirskem komitatu je našla policija velike zaloge orožja in streliva pri Rumunih in v posameznih občinah. Oblasti prikrivajo to dejstvo, ker se boje razburjenja rumunskih kmetov. Rumuni na Sedmograškem so pripravljene za vstajo in čakajo le na znamenje, da ukaže Rumunija mobilizacijo. — Če je ta vest resnična, tedaj zabeleži grof Berchtold lahko nov uspeh svoje zunanje politike.

VOLITVE V FRANCOŠKO ZBORNICO.

Prvotne volitve v francosko zbornico se izvedejo 26. t. m., ožje volitve pa 10. majnika.

Krajni šolski svet v Šmariji javlja pretužno vest, da je njega dožgoletni predsednik, preč. gospod

Mihael Trček

dekan, duhovni svetnik, predsednik hranilnice in posojilnice, občinski odbornik itd.

danes, dne 3. aprila 1914 ob 7. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo, dne 5. aprila 1914 ob 4. uri popoldne iz župnišča na domače pokopališče v Šmariji.

Svete maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Ohranite pokojniku blag spomin!

Šmarije, dne 3. aprila 1914.

1136

Načelstvo »Hranilnice in posojilnice« v Šmariji naznanja pretužno vest, da je nje dolgoletni predsednik, preč. gospod

Mihael Trček

dekan, duhovni svetnik, predsednik krajnega šolskega sveta, občinski odbornik itd.

danes, dne 3. aprila 1914 ob 7. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo, dne 5. aprila 1914 ob 4. uri popoldne iz župnišča na domače pokopališče v Šmariji.

Svete maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Ohranite pokojniku blag spomin!

Šmarije, dne 3. aprila 1914.

1138

Občinski zastop občine Šmarije-Sap naznanja žalostno vest, da je njegov večletni član, preč. gospod

Mihael Trček

dekan, duhovni svetnik, predsednik hranilnice in posojilnice, predsednik krajnega šolskega sveta,

danes, dne 3. aprila 1914 ob 7. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo dne 5. aprila 1914 ob 4. uri popoldne iz župnišča na domače pokopališče v Šmariji.

Svete maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi.

Ohranite pokojniku blag spomin!

Šmarije, dne 3. aprila 1914.

1137

DOHODNINA

Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih in po novi osebno-davčni noveli.

VALENTIN ŽUN,
c. kr. finančni tajnik na Dunaju.

Ta za vse sloje jednako porabna in potrebna knjiga je ravnokar izšla in podaja v poljudni obliki temeljit pouk novega dohodninskega zakona ter obsega za najrazličnejše slučaje prirejene praktične vzorce, ki so posebne važnosti in vrednosti. S pomočjo knjige bo vsak brez truda podal pravilno napoved za dohodnino ter uveljavil postavne odbitke.

Cena K 1'60, po pošti K 1'72.

Kat. Bukvarna**Zbirka slovenskih povesti.**

Urejuje prof. Ivan Grafenauer. Izhaja četrletno, posamezni zvezek stane samo 60 v. Zbirka prinaša pripovedne spise prvovrstnih slovenskih pripovednikov, namen je buditi veselje do dobrega berila in nas seznanjati z domačimi pisatelji, katerih najboljši spisi so poskriti po zbornikih, ki širši javnosti niso dostopni. Radi izredno nizke cene si to zbirko lahko vsakdo naroči. Izšla sta dva zvezka:

1. zvezek: Josip Ogrinec, **Vojnimir ali poganstvo in krst.** Povest iz časa pokrščevanja Slovencev. Cena 60 v.

2. zvezek: Fran Erjavčeve povesti: **Hudo brezdno ali gozdarjev rejenc.** — **Ni vse zlato, kar se sveti.** — **Izgubljen mož.** — **Ena noč na Kumu.** — **Mravlja.** Cena 60 v.

V tisku je: 3. zvezek: **Vesele povesti** Josip Jurčič, **Pravda med bratoma.** — **Jaklič, Za možem in V pustiv je šla** itd.

Nizke cene!

Kupujte in naročajte sukno, modno blago, perilo i. dr. pri

347

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Vzorce zavarovan.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. Cena 1 K 20 h, vezano 1 K 80 h. — Clovek, kateremu je bolezen zvesta spremljevalka od zibelke do groba, je prisiljen, da se leči ter si išče zdravil deloma pri zdravnikih, deloma si pa skuša sam pomagati. Često pomagajo tudi v najresnejših slučajih navadna preizkušena domača zdravila, katera so uporabljali naši dedi. Navedena knjiga prinaša natančni seznam domačih zdravil ter lahko umljiv pouk o njihovi pravilni uporabi. Kot nekako pojasnilo k tej prekoristni knjigi, smo izdali ravnokar posebno knjižico pod naslovom:

»Zelišča v podobi« Cena 60 vin. — V tej knjižici so z naravnimi barvami naslikana vsa domača zdravilna zelišča, poleg katerih je tudi označeno, ali so samo zdravilna, ali poleg tega tudi strupena. Ker nam je namreč od vseh strani prihajalo mnogo vprašanj, kaka je ta in druga rastlina in kje se dobi, smo s tem hoteli od pomoči zadregi naših p. t. odjemalcev. Kdor bo na podlagi te knjižice iskal kako zdravilno rastlino, katere ne pozna, bo isto brez težave spoznal in našel.

Žun, Dohodnina. Cena 1 K 60 vin. — Ta knjiga, ki je ravnokar izšla, je sestavljena na podlagi novih dohodninskih določb, ter v zelo poljudni obliki jasno obrazložuje vse, kar utegne biti posamezniku težko umljivega. Knjiga obsega tudi mnogo praktičnih vzorcev, ki bodo strankam kar najizborneje služili. Knjigo je spisal priznani strokovnjak v davčnih zadevah

Valentin Žun, tajnik v finančnem ministru. Ker poteče napovedni rok za osebno dohodnino šele s 15. aprilom, si ta prekoristni pomoček še vsak lahko pravočasno omisli. Knjiga bo izborno služila trgovcu, posestniku, zasebniku, pa tudi uradniku.
Kotoliška Bukvarna v Ljubljani.

Zahvala.

Za izredno številne dokaze sožalja, ki so nam pristi tako dobrodejni od strani prijateljev in znancev povodom prerane smrti naših iskreno ljubljenih nepočetnih gosposda

Viktor Aumann-a
in gospodične
Alme Aumann-ove

za prekrasne darovane vence kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku pokojnih, izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

1119   Žalujejo ostali.

Pisalni stroj

prodan popolnoma nov za samo K 160
Vprašanja se pošilja pošto ležeče.
Ljubljana pod št. 2222.   1126

Naročajte „Slovenca“!

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEK. ZDRAVNIK PRMARJ DR. FR. DERGANČ

Serravallo^{vo}

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljšala kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Nad 3000 zdravniških sprječeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovije. —

Pomladne novosti
v izgotovljenih oblekah

priporoča tvrdka 1107

MAČEK & K^o

Franca Jožefa cesta št. 3
LJUBLJANA.

Sprejemajo se naročila po meri ter se izvršijo točno in sol dno.
Založniki c. kr. priv. juž. železn.
Solidna postrežba. - Najnižje cene.

Modni salon Marija Götzl   Židovska ul. 8

Priporočamo domačo solidno tvrdko

Velika zaloga damskih in otroških slavnikov v najnovějšíh oblikah vseh vrst ter športnih čepic   Popravila se sprejemajo

Sprejemam takoj v stalno delo 1104

2 krojaška pomočnika

Jož. Kikelj, Boh. Bistrica, Gorenjsko.

Bencin-motor

za 4 konjske sile, rabljen toda dobro ohranjen, falje transmisije in jermena se po vgodni ceni proda v Sp. Šiški, Kolodvorska ulica št. 181 pri Ljubljani. 1094

Palčki ne žive samo v pripovedkah. Mali urni palčki so vedno na razpolago vsem gospodinjam, ki si nabavijo dr. Oetkerjev pečilni prašek. Gospodinja ima potem samo še izvršiti, na Oetkerjevem zavrtku, za dobro pečivo predpisane primere in posvetiti četr ure mešanju. V pol ure uadaje pa že lahko prinese najlepše kolače in najokusnejše močnate jedi na mizo. Kajti z dr. Oetkerjevim pečilnim praškom narejeno testo ne potrebuje vzhajanja. Vsako testo, narejeno s tem je takoj godno za peko. In vsako testo narejeno po dr. Oetkerjevem navodilu je rahla, izdatna in redilna močnata jed. Zato uporabljajo modre gospodinje samo pečilni prašek z znakom „Ein heller Kopf“, ki je najboljši. 2900

Prostovoljna razprodaja!

V nedeljo, dne 5. aprila t. l. se bo vršila v Vašah št. 10 pri Medvodah ob 9. uri razprodaja posestva, obstoječega iz gospodarskih poslopij z vrtom, gozdov, travnikov in njiv, vse v dobrem stanju. 1108

Hot učenc

v trgovino z mešanim blagom se sprejme takoj sin poštene rodbine z dežele, ki je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole. Kje, pove upravništvo lista pog št. 1097. (Znamka.)

Župnik
Anton Nicolich

pri sv. Luciji poleg Albone je bil po uporabi tinkture za želodec lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, rešen želodčne bolezni, na kateri je trpel skozi 9 let. — Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna
G. Piccoli, Ljubljana.

Spomladne modele

za dame in deklice priporoča tvrdka

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred Skofljo 19.

Za gospode in dečke

— največja izbira —

oblek in površnikov

najnovjšega kroja.   Priznana najnižje cene.
Solidna postrežba! 2734   Solidna postrežba!

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI Hronov

so izdelane iz najfinjših Amerika-preje ter v lepoti in trpežnosti neprekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobele ter so znatno ceneje kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in debelosti za vsakovrstno životno ali posteljno perilo v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA, Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za praino preiskušnjo.

